

Keuz

Keuzes t
sociaal d

NOOOSTPOLDER

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding.....	3
1.1. Achtergrond	3
1.2. Uitdaging	3
1.3. Doel van dit document	3
1.4. Totstandkoming van dit document.....	3
1.5. Leeswijzer	4
2. Opties en consequenties.....	5
2.1. Maatschappelijke effecten	5
2.2. Inhoudelijke opgave vs. instituties.....	6
2.3. Inhoudelijke opgave vs. budgetneutraliteit	8
2.4. Kaders sociaal deelfonds	9
2.5. Risicomanagement	11
2.6. Grenzen armoedebeleid	13
2.7. Waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers	14
2.8. Maatschappelijke stage	16
2.9. Tegenprestatie.....	18
2.10. Fraude	20
2.11. Persoonsgebonden budget.....	21
2.12. Eigen bijdrage	22
2.13. Doelgroepen maatwerkvoorzieningen.....	25
3. Keuzes	28
3.1. Overzicht van gemaakte keuzes na besluitvorming gemeenteraad	28
4. Bijlage	29
4.1. Lijst van afkortingen en begrippen.....	29

1. Inleiding

Een keuzenotitie als kaderstellende en richtinggevende eerste stap naar een integraal beleidsplan sociaal domein 2015-2018.

1.1. Achtergrond

Vanaf 1 januari 2015 krijgen gemeenten er een omvangrijk takenpakket bij in het sociaal domein. Naast de invoering van de Participatiewet, wordt de verantwoordelijkheid over de gehele keten van zorg voor jeugd aan gemeenten overgedragen en worden diverse extramurale functies uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) overgeheveld naar een geheel nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen hebben wij het project Krachtig Noordoostpolder gestart. Om ons goed voor te bereiden op de nieuwe taken én om te komen tot een nieuwe manier van werken in het sociaal domein. Want ondanks dat de gelijktijdige decentralisaties een ongekend beroep doen op de capaciteit van onze gemeente én vele risico's met zich meebrengen ten aanzien van financiën en onze meest kwetsbare inwoners, zien wij ook kansen in deze beweging om te komen tot een betere manier van werken en organiseren ten dienste van onze inwoners die ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving.

Nadat onze gemeenteraad in het voorjaar van 2012 de beleidsmatige uitgangspunten vaststelde in het gemeenschappelijk kader *Krachtig Noordoostpolder*, zijn wij gaan werken aan de vraag: hoe gaan wij dit organiseren? De uitgangspunten hiervoor zijn in september 2013 door het college vastgesteld in de zogenaamde *uitgangspuntennotitie*.

1.2. Uitdaging

Gemeente Noordoostpolder staat voor de grote opgave drie transities in het gemeentelijk sociaal domein vorm te geven en tegelijkertijd dat sociaal domein anders te organiseren (transformeren). Op basis van de kaders van het gemeenschappelijk kader *Krachtig Noordoostpolder* is gekozen om dit te doen op basis van een integraal beleidsplan voor het sociaal domein.

1.3. Doel van dit document

Doel van dit document is om de gemeenteraad in staat te stellen keuzes te maken op dertien door de Kerngroep Decentralisaties geselecteerde thema's, die vervolgens kaderstellend zijn voor de verdere vormgeving en invulling van het beleidsplan sociaal domein (dat dit najaar ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt aangeboden).

1.4. Totstandkoming van dit document

Sinds juni 2013 komt maandelijks een vaste groep van leden van de raadscommissie Samenlevingszaken bijeen om het hele proces rond de decentralisaties te volgen en te bespreken. In deze Kerngroep Decentralisaties is ervoor gekozen het traject naar het beleidsplan sociaal domein zoveel mogelijk een gezamenlijk traject te maken van samenleving, gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Om in het traject, dat wordt gekenmerkt door een hoge tijdsdruk, ruimte te hebben voor het maken van politieke afwegingen en de raad te faciliteren in haar kaderstellende rol, is ervoor gekozen om vooruitlopend op het beleidsplan een keuzenotitie op te stellen. Dat document ligt nu voor.

De keuzenotitie is vanaf januari 2014 tot stand gekomen in nauw overleg en samenwerking tussen de ambtelijke organisatie en de Kerngroep Decentralisaties. In februari hebben alle fracties mogelijke onderwerpen aangedragen voor de keuzenotitie. Ook ambtelijk zijn onderwerpen geïnventariseerd. In het overleg van de kerngroep op 17 maart 2014 zijn uit deze inventarisatie 15 onderwerpen geselecteerd voor de keuzenotitie. De ambtelijke organisatie heeft vervolgens voor elk van deze 15 onderwerpen uit te werken keuzeopties aangereikt. Deze zijn op 14 april 2014 met de kerngroep besproken (en daarna nog in de diverse fracties gedeeld). Op basis hiervan zijn uiteindelijk 13 onderwerpen voor de keuzenotitie geselecteerd met voor ieder onderwerp een aantal uit te werken opties. Ook is bepaald welke consequenties voor elk van de opties in beeld gebracht dienden te worden.

De ambtelijke organisatie heeft deze opties en consequenties uitgewerkt en het geheel verwerkt tot een concept keuzenotitie. Op maandag 12 mei is de concept keuzenotitie in de Kerngroep Decentralisaties besproken. Daar is geconcludeerd dat de opties voor alle onderwerpen voldoende waren uitgewerkt en dat de keuzenotitie geagendeerd kon worden voor de RTG in juni. Behandeling van de definitieve keuzenotitie is voorzien in een extra RTG op 11 juni aanstaande. Besluitvorming over de keuzenotitie staat gepland voor de raadsvergadering op 30 juni.

1.5. Leeswijzer

De keuzenotitie is op verzoek van de Kerngroep Decentralisaties opgesteld in een vorm die keuzes en consequenties van die keuzes zo duidelijk mogelijk inzichtelijk maakt. Na dit inleidende hoofdstuk zijn in hoofdstuk twee de opties en consequenties bij de verschillende onderwerpen schematisch uitgewerkt. Allemaal volgens eenzelfde format. In hoofdstuk 3 zijn de uiteindelijk gemaakte keuzes opgenomen. In bijlage I is een lijst met begrippen en afkortingen opgenomen.

2. Opties en consequenties

In dit hoofdstuk is voor alle 13 thema's schematisch uitgewerkt wat de keuzeopties zijn en welke consequenties aan iedere optie verbonden zijn.

2.1. Maatschappelijke effecten

Thema	
Welke maatschappelijke effecten streven we na?	
Achtergrond & nadere toelichting	
De "participatiesamenleving" is het centrale thema voor het beleid in het sociaal domein. Door het Rijk is dit paradigma nader uitgewerkt in juridische kaders en wettelijke opgaven. Gemeenten dienen daar in praktijk invulling aan te geven en hebben daarbij op sommige onderdelen een mate van beleidsvrijheid, waardoor een lokale inkleuring mogelijk is. De "participatiesamenleving" is behalve een normatief stelsel van wet- en regelgeving vooral een maatschappelijke opgave: iedereen die dat kan, moet zelf verantwoordelijkheid nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving; de overheid speelt hierbij geen of slechts een faciliterende rol. Bij de verdere uitwerking van deze maatschappelijke opgave zijn verschillende opties mogelijk. Die opties houden verband met na te streven maatschappelijke effecten en resultaten.	
Keuzeopties	
1.	Gewenste maatschappelijke effecten komen voort uit de wettelijke opgave.
2.	Gewenste maatschappelijke effecten zijn lokaal geformuleerd en reeds vastgelegd in sociale structuurvisie en gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder.
3.	Gewenste maatschappelijke effecten dienen lokaal opnieuw te worden geformuleerd.
Consequenties	
Financieel	Optie 1 De financiële opgave is voor alle opties dezelfde, namelijk: een budgetneutrale implementatie en uitvoering. Feitelijk betekent dit een bezuinigingstaakstelling opgelegd door het Rijk.
	Optie 2 De financiële opgave is voor alle opties dezelfde, namelijk: een budgetneutrale implementatie en uitvoering. Feitelijk betekent dit een bezuinigingstaakstelling opgelegd door het Rijk.
	Optie 3 De financiële opgave is voor alle opties dezelfde, namelijk: een budgetneutrale implementatie en uitvoering. Feitelijk betekent dit een bezuinigingstaakstelling opgelegd door het Rijk.
Maatschappelijk	Optie 1 De wettelijke opgave betreft de overdracht van verantwoordelijkheid voor een ondersteunings- en zorgstelsel op gebied van maatschappelijke ondersteuning, jeugd(zorg) en (arbeids)participatie naar de gemeente. Puur geredeneerd vanuit de wettelijke opgave zijn de maatschappelijke effecten waarnaar gestreefd moet worden te formuleren in existentiële criteria, zoals: "er is een ondersteuningsstructuur voor mensen met beperkingen" en "er is een zorgstructuur voor jeugd", etc. Na te streven kwalitatieve effecten komen niet logischerwijze voort uit de wettelijke opgave. Voor inwoners zou dit kunnen betekenen dat de geboden zorg- en ondersteuningsarrangementen aansluiten op de behoefte. Aanbod wordt vooral door marktwerking gereguleerd. Dit kan een grote impact hebben voor inwoners omdat niet "rendabele" zorg of ondersteuning niet geboden wordt.

Maatschappelijk	<p>Optie 2 De vertaling van de wettelijke en maatschappelijke opgave in na te streven maatschappelijke effecten vinden we terug reeds terug in twee kernopgaves die benoemd zijn in de sociale structuurvisie. Het gaat dan om: 1) Mensen doen mee en 2) Versterken van de ondersteuning van en door vrijwillige inzet en informele zorg.</p> <p>Deze kernopgaven zijn verder vormgegeven in de participatievisie en gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder. De na te streven effecten laten zich als volgt samenvatten: a) iedere inwoner doet mee aan de samenleving naar eigen vermogen en op maximaal niveau. b) inwoners maken gebruik van hun eigen kracht. c) wederkerigheid (vraag of doe iets terug) d) integrale benadering van problematiek. e) sturen en verantwoorden meer in termen van effecten.</p> <p>De impact voor inwoners is groot vooral omdat het aanbod "minder" is en de toegang tot zorg en ondersteuning anders georganiseerd.</p>
	<p>Optie 3 Noordoostpolder heeft de gewenste maatschappelijke effecten reeds geformuleerd (zie optie 2). Herformulering of opnieuw formuleren is geen optie omdat de reeds opgang gekomen dynamiek van de transitie niet meer kan worden stopgezet zonder het risico dat op 1 januari 2015 de gemeente niet in staat is om de nieuwe, gedecentraliseerde verantwoordelijkheden te dragen.</p>
Organisatorisch	<p>Optie 1 Beleidsarme implementatie en inrichting van zorg- en ondersteuningsstructuur. Vraagt op eerste gezicht betrekkelijk weinig inspanning van gemeente omdat de markt zichzelf grotendeels reguleert.</p>
	<p>Optie 2 Beleidsrijke implementatie vergt veel capaciteit en middelen van gemeente. Ook voor maatschappelijke partners en zorgleveranciers betekent dit veel inspanning om op korte termijn om te schakelen naar nieuwe taken en afspraken over levering. En veel inspanning om naar de toekomst toe te transformeren.</p>
	<p>Optie 3 Vanuit oogpunt van tijdige accommodatie van nieuwe taken en verantwoordelijkheden (d.w.z. op 1 januari 2015 operationeel) is dit zowel voor gemeente als maatschappelijke partners en leveranciers geen reële optie.</p>
Bestaande kaders	<p>Optie 1 Alleen de wettelijke kaders.</p>
	<p>Optie 2 Structuurvisie, Participatievisie, gemeenschappelijk kader Krachtig Noordoostpolder.</p>
	<p>Optie 3 Alleen wettelijke kader.</p>
Risico's	<p>Optie 1 Marktregulatie voor ondersteuning en zorg maakt kostenbeheersing niet goed mogelijk. Weinig invloed op kwaliteit van geleverde zorg en ondersteuning.</p>
	<p>Optie 2 Geen garantie dat alle leveranciers in de markt kunnen blijven. Beperking aanbod voor inwoners omdat eigen kracht primaat heeft. Risicobeheersing moet nog vorm krijgen. Mogelijke frictiekosten bij leveranciers gedurende de eerste jaren. Of deze kosten voor rekening van de gemeente komen zal per geval bezien moeten worden.</p>
	<p>Optie 3 De zorg en ondersteuning aan inwoners kan per 1 januari 2015 niet gegarandeerd worden.</p>

2.2. Inhoudelijke opgave vs. instituties

<p>Thema Is de inhoudelijke opgave of de instandhouding van instituties leidend?</p>
<p>Achtergrond & nadere toelichting De gemeente staat voor de opgave de ondersteuning en zorg in het gemeentelijk sociaal domein anders te organiseren. Hiervoor is geld beschikbaar, maar (veel) minder dan voorheen.</p>

<p>Wat is in deze opgave leidend? Zorg en ondersteuning op zo'n wijze organiseren dat het beste aansluit op de vraag en behoeften van inwoners (de bestaande infrastructuur mag daarvoor volledig op de schop) of dient de gemeente zorg en ondersteuning zo te organiseren dat dit vanuit de bestaande infrastructuur te realiseren is en organisaties niet in de problemen komen als gevolg van deze ontwikkelingen (ook al betekent dit dat niet iedereen dan de best passende vorm van zorg of ondersteuning krijgt). De onderstaande keuzeopties kunnen financieel niet worden doorgerekend, derhalve is aangegeven hoe de opties zich financieel tot elkaar verhouden.</p>	
<p>Keuzeopties</p>	
1.	De inhoudelijke opgave (ondersteuningsvraag van inwoners) is leidend.
2.	De instandhouding van instituties is leidend.
3.	De inhoudelijke opgave is leidend, maar een aantal specifieke instanties dient in stand te worden gehouden.
<p>Consequenties</p>	
Financieel	<p>Optie 1 Deze optie geeft de vrijheid alles financieel opnieuw in te richten en hierbij de financiën vooral te richten op de best passende vorm van ondersteuning. De kans op hoge frictiekosten is echter groter. Of deze kosten voor rekening van de gemeente komen zal per geval bezien moeten worden.</p>
	<p>Optie 2 In deze optie dient financiële armslag te worden gehouden om organisaties te ondersteunen die er niet (direct) in slagen anders te gaan werken en passende ondersteuning te organiseren. Wanneer zij in financieel zwaar weer raken, is ondersteuning noodzakelijk.</p>
	<p>Optie 3 Hetzelfde als optie 1. Daarnaast worden organisaties gedefinieerd die (voor een bepaalde periode) op financiële steun kunnen rekenen wanneer de transformatie meer tijd in beslag neemt. Frictiekosten worden mogelijk iets beperkt t.o.v. optie 1.</p>
Maatschappelijk	<p>Optie 1 Het biedt de mogelijkheid ondersteuning best passend te organiseren op termijn. op korte termijn kan dit leiden tot wegvallen van bekende organisaties en overeenkomstig baanverlies.</p>
	<p>Optie 2 Het biedt rust en zekerheid in de wereld van de huidige organisaties en zorgleveranciers, maar weinig tot geen ruimte voor nieuwkomers. De vraag is of bestaande partijen de ondersteuning en zorg echt kunnen vernieuwen en verbeteren.</p>
	<p>Optie 3 Deze optie biedt ruimte voor een zachte landing en geleidelijke verandering. Vraagt om duidelijke criteria voor "beschermde status". Risico is dat geleidelijke verandering uiteindelijk niets wezenlijks verandert.</p>
Organisatorisch	<p>Optie 1 Organisatorisch de grootste investering. Alles ligt open en wordt opnieuw neergezet.</p>
	<p>Optie 2 Organisatorisch de minst belastende. We houden de bestaande en bekende infrastructuur aan.</p>
	<p>Optie 3 Organisatorisch is het de midden-variant.</p>
Bestaande kaders/besluiten	<p>Optie 1 Sluit aan op uitgangspunten v.w.b. beste passende ondersteuning. Sluit minder aan op het proces (met alle partners samen) dat tot nu toe is doorlopen.</p>
	<p>Optie 2 Sluit niet aan op uitgangspunten v.w.b. best passende ondersteuning. Sluit meer aan op het proces (met alle partners samen) dat tot nu toe is doorlopen.</p>
	<p>Optie 3 Sluit goed aan op bestaande kaders en besluiten.</p>
Risico's	<p>Optie 1 Grote onrust onder huidige zorggebruikers, zorgleveranciers en werknemers. Mogelijk oplopende werkloosheid, hetgeen druk kan opleveren op aanspraken WWB-uitkeringen</p>
	<p>Optie 2 Geen echte transformatie in het sociaal domein, waardoor op termijn de effectiviteit (mogelijk) niet verbeterd en financieel niet wordt uitgekomen.</p>
	<p>Optie 3 Het geven van een beschermde status aan een beperkt aantal organisaties zal vragen oproepen bij anderen.</p>

2.3. Inhoudelijke opgave vs. budgetneutraliteit

Thema	
Is budgetneutraliteit of de inhoudelijke opgave het uitgangspunt?	
Achtergrond & nadere toelichting	
Uitgangspunt is dat de nieuwe taken die de gemeente krijgt van het Rijk budgetneutraal uitgevoerd dienen te worden. De onderstaande keuzeropties kunnen financieel niet worden doorgerekend, derhalve is aangegeven hoe de opties zich financieel tot elkaar verhouden.	
Keuzeropties	
1.	Het budget is leidend.
2.	De inhoudelijke opgave (ondersteuningsvraag van inwoners) is leidend en het bijbehorende budget wordt steeds tijdig in overeenstemming gebracht met de laatste prognoses, zodat het benodigde budget tijdig beschikbaar is.
3.	Het budget is leidend, maar voor specifieke vormen van ondersteuning zijn overschrijdingen van het primitief geraamde budget altijd toegestaan, waarbij vóór het moment van daadwerkelijke budgetoverschrijding, aanvullend budget wordt aangevraagd.
Consequenties	
Financieel	Optie 1 Dit zal de goedkopere optie zijn, omdat het vooraf vastgestelde budget uitgangspunt is en er geen sprake mag zijn van budgetoverschrijdingen. Er zal sterk op budget worden gestuurd. Ook is er een sterke onderhandelingspositie ten opzichte van aanbidders.
	Optie 2 Dit zal de duurste optie zijn, omdat de inhoud hier bepalend is. Budgetoverschrijdingen zijn mogelijk, omdat de inhoud leidend is. Bij verwachte overschrijding wordt vooraf aanvullend budget gevraagd en geformaliseerd. Budgetsturing is hier van essentieel belang.
	Optie 3 Deze optie ligt tussen optie 1 en optie 2 in. Budgetneutraliteit is geen opgave meer. Uitgangspunt is dat het budget leidend is, maar in sommige gevallen kan het noodzakelijk zijn aanvullend budget aan te vragen en te formaliseren.
Maatschappelijk	Optie 1 Als budget leidend is, zal dat waarschijnlijk tot gevolg hebben dat niet de gehele maatschappelijke opgave kan worden uitgevoerd. Dit zal behoorlijke impact hebben op inwoners en/of instellingen, afhankelijk van het onderwerp. Precieze aantallen qua doelgroep etc. is nog niet aan te geven.
	Optie 2 Aangezien bij deze optie de inhoudelijke opgave leidend is, is het waarschijnlijk dat een groot deel van de maatschappelijke activiteiten kan worden uitgevoerd. Dit zal een grote impact hebben op inwoners en/of instellingen. De mate van impact bij deze optie gaat de andere kant op dan bij optie 1. Er is draagvlak voor aanbod en kwaliteit.
	Optie 3 De impact zal gemiddeld zijn. Voor belangrijke inhoudelijke opgaven kan er van het budget worden afgeweken en dan zal de impact voor inwoners en/of instellingen groot zijn. Dit zal ook het geval zijn wanneer er niet aan de inhoudelijke opgave kan worden voldaan. Kwaliteit van aanbod is moeilijk te beheersen.
Organisatorisch	Optie 1 Als het budget leidend is zal er in gevallen waarin de maatschappelijke opgave niet geheel kan worden uitgevoerd, overleg moeten worden gevoerd met partners. Wellicht zal dan een samenwerkingspartner bepaalde zaken moeten bekostigen in plaats van de gemeente. Dit vraagt dus om een goede verstandhouding en een goede overlegstructuur met de partners.
	Optie 2 Deze optie vergt in organisatorische zin veel van de gemeente. Het vraagt inzet van middelen en mensen om de inhoudelijke opgave leidend te laten zijn. De samenwerking met partners is hier van belang. Investeren in langdurige relaties met maatschappelijke partners is nodig. Het feit dat de gemeente de inhoudelijke opgave leidend laat zijn, vraagt wellicht ook veel van de partners.
	Optie 3 Het feit dat er afwijkingen mogelijk zijn, zal in sommige gevallen een positief effect hebben op middelen en inspanningen en in sommige gevallen een negatief effect.

Bestaande kaders/besluiten	<p>Optie 1 Deze optie past binnen het algemene uitgangspunt, nl. dat de nieuwe taken die de gemeente krijgt budgetneutraal moeten worden uitgevoerd. De gemeente gaat uit van de eigen kracht van inwoners en dat impliceert dat men de burgers helpt daar waar mogelijk, maar dat inwoners ook zelf verantwoordelijkheid kunnen en moeten nemen. Deze optie zal wellicht niet binnen alle bestaande besluiten passen.</p>
	<p>Optie 2 Als de inhoudelijke opgave leidend is, staan organisaties en/of inwoners voorop. De gemeente wil de inwoners stimuleren om zoveel mogelijk zelfstandig te zijn en wil een leefomgeving bieden waar men prettig kan wonen, werken en recreëren. Dit zal dan ook zoveel mogelijk als uitgangspunt zijn genomen binnen bestaande kaders/besluiten.</p>
	<p>Optie 3 Uitgangspunt is budgetneutraliteit en dit zal niet passen binnen de bestaande kaders/besluiten. Deze optie zal weinig impact hebben, omdat er over het algemeen wordt aangesloten bij de budgetneutraliteit.</p>
Risico's	<p>Optie 1 Deze optie zal voor de gemeente het minst risicovol zijn, zowel qua organisatie als financieel gezien. Men houdt zich aan de budgetten en weet precies wat men wel/niet kan doen. Het geeft de meeste duidelijkheid. Het betekent derhalve ook meer risico voor de inwoners en/of instellingen met betrekking tot ondersteuning van hun maatschappelijke vraag door de gemeente. Er kunnen wachtlijsten ontstaan voor zorg en ondersteuning.</p>
	<p>Optie 2 Deze optie is het meest risicovol voor de gemeente. Als de inhoudelijke opgave leidend is kunnen er allerlei toezeggingen worden gedaan, die tijdens het jaar kunnen leiden tot de noodzaak aanvullend budget beschikbaar te stellen. Daarnaast kunnen er hierdoor organisatorische problemen ontstaan. Het risico voor de inwoners en/of instellingen dat er niet aan hun maatschappelijke vraag kan worden voldaan, wordt bij deze optie kleiner. Immers, inhoud gaat voor (primitief beschikbaar gesteld) budget.</p>
	<p>Optie 3 Daar waar de gemeente zal afwijken van de budgetneutraliteit zullen de risico's voor de gemeente qua organisatie en financiën groter zijn dan wanneer men zich aan het budget houdt.</p>

2.4. Kaders sociaal deelfonds

Thema	
Kaders voor inzet sociaal deelfonds?	
Achtergrond & nadere toelichting	
<p>Er komt een sociaal deelfonds waarin de middelen van het Rijk voor het sociaal domein worden ondergebracht. Het gaat dan om middelen voor Wmo, Participatiebudget en jeugdzorg. Het sociaal deelfonds wordt naar gemeenten uitgekeerd als een integratie-uitkering in het gemeentefonds. Er is geen nadere toewijzing van de middelen naar aparte onderdelen jeugd, werk of zorg. Met andere woorden: de integratie-uitkering betreft een ontschot budget en gemeenten kunnen tussen de onderdelen schuiven. Gemeenten hebben de eerste drie jaar (2015 t/m 2017) wel een bestedingsverplichting voor deze middelen en een verplichte categoriale indeling voor de verantwoording van de bestede middelen die via Informatie voor Derden (Iv3) aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) - komt ook bij ministerie binnen - moet worden gerapporteerd. Daarna wordt het deelfonds onderdeel van de algemene uitkering van het gemeentefonds en komt de bestedingsverplichting te vervallen. De keuzeopties kunnen financieel niet worden doorgerekend, derhalve is aangegeven hoe de opties zich financieel tot elkaar verhouden. Tevens is zowel met betrekking tot omvang van het sociaal deelfonds, als de eisen die het Rijk stelt en die we lokaal stellen aan de wijze waarop met het fonds wordt omgegaan nog niets bekend. De keuzeopties betreffen hier daarom vooralsnog voorkeursopties.</p>	
Keuzeopties	
1.	Integraal fonds sociaal domein.
2.	Deelbudgetten binnen sociaal deelfonds.
3.	Integraal fonds, met enkel voor specifieke onderdelen een deelbudget.

Consequenties	
<i>Financieel</i>	<p>Optie 1 Geredeneerd vanuit de samenhang van de beleidsvelden in het sociaal beleid en de voorgestane integraliteit bij de aanpak in het sociaal domein is er veel te zeggen voor een ongedeeld budget. Als er bv. meer geld nodig blijkt te zijn voor jeugd, en minder voor werk, kan gemakkelijk worden geschoven. Vanuit beheersmatig en financieel opzicht is een ongedeeld budget voor het gehele sociaal domein geen verstandige keuze. Sturen op budgetneutraliteit is daarbij bijna onmogelijk. De kans op budgetoverschrijdingen is daardoor groter. In de verslaglegging zal op een wijze moeten worden verantwoord die het mogelijk maakt te voldoen aan de plicht om de begrotings-, kwartaal- en jaarcijfers, via de Iv3, te rapporteren. Deze informatie kan tevens stuurinformatie zijn. Het is wel zo dat na drie jaar de integratie-uitkering zal worden toegevoegd aan de algemene uitkering. Dan vervalt de bestedingsverplichting en kunnen andere (beleids)keuzes worden gemaakt met betrekking tot de inzet van middelen. Een risico daarbij is dat het ministerie consequenties verbindt aan de wijze waarop een gemeente de middelen in die drie jaar heeft aangewend.</p>
	<p>Optie 2 Het hanteren van deelbudgetten geeft vanuit beheersmatig en financieel opzicht meer grip op uitgaven/kosten per deelterrein. Voor beleidsvorming zijn deze financiële signalen input voor eventuele (tussentijdse) bijstellingen van het inhoudelijke beleid. Het hanteren van deelbudgetten beperkt overigens niet de mogelijkheid om te schuiven binnen het deelfonds. Het college is bevoegd om binnen eenzelfde programma incidenteel budgetten af en bij te ramen. Dit wordt dus niet doorgetrokken naar volgende begrotingsjaren. Daarvoor is toestemming van de raad nodig.</p>
	<p>Optie 3 Er zou sprake kunnen zijn van bv. enkel een deelbudget voor Jeugdzorg omdat de gemeente de totale uitvoeringsverantwoordelijkheid krijgt voor het gehele stelsel. In de komende jaren geldt namelijk ook een bestedingsverplichting bij Bureau Jeugdzorg voor 60% van de beschikbare financiële middelen. Op die manier kan daarop gestuurd worden. Het budget Participatie en Wmo zou dan ontschot kunnen blijven. In de verslaglegging zal op een wijze moeten worden verantwoord die het mogelijk maakt te voldoen aan de plicht om de begrotings-, kwartaal- en jaarcijfers, via de Iv3, te rapporteren. Deze informatie kan tevens stuurinformatie zijn. Het is dan wel zo dat na drie jaar de integratie-uitkering zal worden toegevoegd aan de algemene uitkering. Dan vervalt de bestedingsverplichting en kunnen andere (beleids)keuzes worden gemaakt met betrekking tot de inzet van middelen. Een risico daarbij is dat het ministerie consequenties verbindt aan de wijze waarop een gemeente de middelen in die drie jaar heeft aangewend.</p>
<i>Maatschappelijk</i>	<p>Optie 1 Het integrale budget geeft meer ruimte om maatschappelijke opgaven op te pakken daar waar nodig. Er kan immers geschoven worden tussen de diverse budgetten. De zorgvraag van inwoners en/of instellingen kan dus wellicht beter beantwoord worden door die budgetvrijheid.</p>
	<p>Optie 2 Door de deelbudgetten kan het zo zijn dat de maatschappelijke opgave niet geheel vervuld kan worden. Dit heeft dus impact op de inwoners en/of zorginstellingen.</p>
	<p>Optie 3 Voor wat betreft het integrale deel van het budget is er meer ruimte om te voldoen aan de zorgvraag als er bv. een grotere toename in de zorgvraag is. Voor het vastgestelde deelbudget zal dit minder makkelijk gaan en hier zullen inwoners en/of zorginstellingen mogelijkwijs wel de gevolgen van ondervinden.</p>
<i>Organisatorisch</i>	<p>Optie 1 Vanuit beleidsmatig oogpunt is deze optie organisatorisch gezien het meest eenvoudig. Beleidsmatig is één grote pot beschikbaar en kan geschoven worden daar waar nodig. Vanuit financieel oogpunt is dit een complexere optie. Vanwege de verantwoording richting het Rijk moeten er allerlei zaken worden ingericht, zodat die verantwoording wel plaats kan vinden. Zowel de beleids- als uitvoeringsmedewerkers krijgen met deze verantwoordingsaspecten te maken.</p>
	<p>Optie 2 Vanuit financieel oogpunt is dit een goede optie. Op deze manier zijn alle budgetten goed in beeld en hoeft men aan de achterkant weinig/niets in te richten om tot verantwoording te komen. Ook vanuit beleidsoogpunt is dit een goede optie. Ondanks dat men niet kan schuiven met budgetten, heeft men wel per deelbudget inzicht in de stand van zaken. De inrichting moet wel zodanig zijn, dat het goed toepasbaar is voor de (deel) budgethouders.</p>
	<p>Optie 3 Voor het niet ontschot budget is er inzicht en hoeft er weinig te gebeuren om dat inzicht te krijgen. Voor het ontschot budget dient dit wel te gebeuren.</p>

Bestaande kaders/besluiten	Optie 1 Een bestaand kader is dat er binnen de Iv3 moet worden verantwoord op de drie deelbudgetten afzonderlijk.
	Optie 2 Een bestaand kader is dat er binnen de Iv3 moet worden verantwoord op de drie deelbudgetten afzonderlijk.
	Optie 3 Een bestaand kader is dat er binnen de Iv3 moet worden verantwoord op de drie deelbudgetten afzonderlijk.
Risiko's	Optie 1 Het risico op budgetoverschrijdingen is bij een ontschot budget aanmerkelijk groot. Er kan niet worden gestuurd per deelgebied en verschuiven is gemakkelijk. En hoe kan er bij een ontschot budget toch een juiste verantwoording richting Rijk plaatsvinden? Ook organisatorisch zijn er risico's: hoe houden we zicht op het aantal (deel) budgethouders bij dit grote budget? Wie mag wat accorderen? Kortom, hoe zijn en blijven wij in control? Hiertoe zou er gewerkt kunnen worden met maandelijkse budgetrapportages richting college, zodat er tijdig en juist inzicht is in de stand van de budgetten. Voor de beleidsmedewerkers zal er spanning (kunnen) ontstaan tussen het beleidsdeel en het budget (financiële) deel waarvoor zij verantwoordelijk zijn.
	Optie 2 Het risico is hier met name organisatorisch. De inrichting moet zodanig zijn dat de (deel) budgethouders goede toegang hebben tot het budget.
	Optie 3 Ook hier is een risico dat de inrichting organisatorisch gezien juist moet zijn. Financieel gezien vormt de verantwoording van het ontschot deel een risico. Hoe kan er bij een ontschot budget toch een juiste verantwoording richting het Rijk plaatsvinden? Ook organisatorisch zijn er risico's: hoe houden we zicht op het aantal (deel) budgethouders bij dit grote budget? Wie mag wat accorderen? Kortom, hoe zijn en blijven wij in control? Hiertoe zou er gewerkt kunnen worden met maandelijkse budgetrapportages richting college, zodat er tijdig en juist inzicht is in de stand van de budgetten. Voor de beleidsmedewerkers zal er spanning (kunnen) ontstaan tussen het beleidsdeel en het budget (financiële) deel waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

2.5. Risicomanagement

Thema	
Hoe om te gaan met risicomanagement op maatschappelijk en/of financieel vlak?	
Achtergrond & nadere toelichting	
<p>Binnen de gemeente is het risicomanagement binnen de P&C-cyclus belegd. FPC coördineert dit. De managers leveren op gezette tijden risico-inventarisaties aan betreffende hun afdelingen. De focus van de risicomanagementcyclus is momenteel vooral financieel/economische ingestoken. De overige risico's worden gemanaged via het te voeren beleid.</p> <p>Binnen het project Krachtig Noordoostpolder worden risico-inventarisaties uitgevoerd. Deze risico-inventarisaties richten zich op verschillende soorten risico's, zoals bestuurlijke, organisatorische, financiële, personele, maatschappelijke risico's.</p> <p>De keuzeopties kunnen financieel niet worden doorgerekend, derhalve is aangegeven hoe de opties zich financieel tot elkaar verhouden.</p>	
Keuzeopties	
1.	Risicomanagement heeft met name focus op financieel vlak
2.	Risicomanagement heeft met name focus op maatschappelijk vlak
3.	Integraal risicomanagement

Consequenties	
Financieel	<p>Optie 1 Veel aandacht voor financiële risico's. Door echter onvoldoende aandacht te hebben voor maatschappelijke en overige risico's, wordt een (niet te kwantificeren) financieel risico gelopen.</p>
	<p>Optie 2 Door focus op maatschappelijk vlak, is minder aandacht voor financiële risico's. Dit brengt een (niet te kwantificeren) financieel risico met zich mee.</p>
	<p>Optie 3 Risico's worden integraal benaderd, waardoor risico's gecoördineerd en in samenhang worden beoordeeld. Dit brengt minder financieel en maatschappelijk risico met zich mee.</p>
Maatschappelijk	<p>Optie 1 Door met name focus op financieel vlak zal minder aandacht zijn voor risico's op maatschappelijk vlak. Indirect kan dat andere maatschappelijke kosten geven, ook voor de gemeente. Bv. meer sociale achterstand in een wijk. De maatschappelijke risico's zijn vaak lastig te kwantificeren, echter wel te kwalificeren.</p>
	<p>Optie 2 Veel aandacht voor maatschappelijke risico's, waardoor financiële risico's wellicht onderbelicht raken.</p>
	<p>Optie 3 Zowel aandacht voor risico's op maatschappelijk vlak als voor overige risico's. Een integrale benadering van risicobeheersing en- management.</p>
Organisatorisch	<p>Optie 1 Risicomanagement vergt met name inspanning van financieel experts en vindt gefragmenteerd plaats.</p>
	<p>Optie 2 Risicomanagement vergt met name inspanning van inhoudelijke experts en vindt gefragmenteerd plaats.</p>
	<p>Optie 3 Risicomanagement wordt integraal benaderd en vergt inspanning van zowel financieel als inhoudelijke experts. Er dient coördinatie plaats te vinden tussen de verschillende risico's.</p>
Bestaande kaders/besluiten	<p>Optie 1 In het huidig risicomanagement is met name oog voor financieel/economische risico's (nota weerstandsvermogen en risicomanagement, 2013), omdat het beleid zodanig gemanaged wordt dat de risico's klein geacht worden.</p>
	<p>Optie 2 In het huidig risicomanagement is met name oog voor financieel/economische risico's (nota weerstandsvermogen en risicomanagement, 2013), omdat het beleid zodanig gemanaged wordt dat de risico's klein geacht worden.</p>
	<p>Optie 3 In het huidig risicomanagement is met name oog voor financieel/economische risico's (nota weerstandsvermogen en risicomanagement, 2013), omdat het beleid zodanig gemanaged wordt dat de risico's klein geacht worden.</p>
Risico's	<p>Optie 1 Door de beperkte reikwijdte en eenzijdige benadering worden andersoortige risico's niet (of beperkt) in ogenschouw genomen. Risico's kunnen echter van velerlei aard zijn.</p>
	<p>Optie 2 Door de beperkte reikwijdte en eenzijdige benadering worden andersoortige risico's niet (of beperkt) in ogenschouw genomen. Risico's kunnen echter van velerlei aard zijn.</p>
	<p>Optie 3 Er is oog voor samenhang tussen de risico's, waardoor risico's beter beheerst kunnen worden. Een integrale risicobenadering van risicobeheersing- en management.</p>

2.6. Grenzen armoedebeleid

Thema	
Waar leggen we de (inkomens)grens voor armoedebeleid?	
Achtergrond & nadere toelichting	
<p>In het huidige armoedebeleid hanteren we twee inkomensgrenzen. Er is een grens gelegd bij 110% van het minimumloon voor de voorzieningen Meerdoen-bon voor jongeren, ouderen, chronisch zieken en gehandicapten, evenals voor de maaltijdvoorziening voor ouderen. Daarnaast hanteert de gemeente voor de kwijtscheldingsregeling gemeentelijke heffingen een inkomensnorm van 100% van het bijstandsniveau. Voor gebruikmaking van gemeentelijke schuldhulpverlening is geen inkomensgrens vastgesteld.</p> <p>Het hanteren van een inkomensgrens dient uitsluitend een beheersmatig doel. Bij vergroting van de kring van rechthebbende door middel van verruiming van de inkomensgrenzen neemt de uitgave voor de genoemde armoederegelingen toe.</p>	
Keuzeopties	
1.	We handhaven de huidige inkomensgrenzen: 110% armoederegeling en 100% voor kwijtschelding.
2.	We verruimen de inkomensgrenzen: 120% voor armoederegeling en 110% voor kwijtschelding.
3.	We verlagen de inkomensgrenzen voor alle regelingen tot 100%
Consequenties	
<i>Financieel</i>	Optie 1 Effect bij inkomensgrens op 110% voor armoederegelingen: € 112.000 Effect bij inkomensgrens op 100% voor kwijtschelding: € 437.000. Totaal financieel beslag: € 549.000. Dit bedrag sluit aan op het huidige budgettaire kader.
	Optie 2 Effect bij inkomensgrens op 120% voor armoederegelingen: € 157.600. Effect bij inkomensgrens op 110% voor kwijtschelding: € 447.925. Totaal financieel beslag: € 605.525. Dit bedrag overschrijdt het huidige budgettaire kader met € 56.525
	Optie 3 Effect bij inkomensgrens op 100% voor armoederegelingen: € 82.070. Effect bij inkomensgrens op 100% voor kwijtschelding: € 437.00. Totaal financieel beslag: € 519.070. Dit bedrag blijft € 30.000 lager dan het huidige budgettaire kader
<i>Maatschappelijk</i>	Optie 1 Omvang potentiële doelgroep armoederegeling: 1.966 huishoudens. Omvang potentiële doelgroep kwijtschelding: 1.459 huishoudens.
	Optie 2 Omvang potentiële doelgroep armoederegeling: 2.795 huishoudens. Omvang potentiële doelgroep kwijtschelding: 1.966 huishoudens. Bij deze verruiming van inkomensgrens profiteren vooral alleenstaanden en eenoudergezinnen. Op gezinnen met kinderen heeft de verruiming nauwelijks effect.
	Optie 3 Omvang potentiële doelgroep armoederegeling en kwijtschelding: 1.459 huishoudens. Met deze verlaging worden alleenstaanden en echtpaar zonder kinderen het meest geraakt. Ook eenoudergezinnen worden getroffen maar in mindere mate. Op het aantal gezinnen met kinderen nauwelijks effect.
<i>Organisatorisch</i>	Optie 1 Geen impact.
	Optie 2 Geen impact.
	Optie 3 Geen impact.

Bestaande kaders/besluiten	Optie 1 De bij deze optie gehanteerde inkomensgrenzen sluiten aan bij het huidige beleid en bij de wettelijke inkomensgrenzen voor de categoriale bijzondere bijstand. Deze bijstandsvorm komt echter te vervallen zodat er geen wettelijke beperking meer is om aan de huidige grenzen vast te houden.
	Optie 2 Geen
	Optie 3 Geen
Risiko's	Optie 1 Geen.
	Optie 2 Verruimde inkomensgrens leidt tot hogere kosten.
	Optie 3 Geen.

2.7. Waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers

Thema
Op welke wijze drukken we onze waardering voor mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) uit?
Achtergrond & nadere toelichting
<p><i>Mantelzorgers</i></p> <p>Gemeenten moeten mantelzorgers vanaf 2015 verplicht "een blijk van waardering" geven. Momenteel is dit een verantwoordelijkheid van het Rijk. Zij verzorgen het mantelzorgcompliment, welke vanaf 2015 wordt afgeschaft. Het budget voor het mantelzorgcompliment wordt overgeheveld naar het gemeentefonds. De wijze waarop gemeente Noordoostpolder de blijk van waardering voor mantelzorgers vormgeeft, moet worden vastgelegd in de verordening. Het erkennen en waarderen van mantelzorgers is niet nieuw voor gemeente Noordoostpolder. Sinds 2009 wordt als blijk van waardering voor de inzet van mantelzorgers de "Mantelzorger van het jaar" uitgereikt. De prijs is gekoppeld aan de jaarlijkse landelijke Dag van de mantelzorg. Vanaf 2013 is voor het eerst de Dag van de mantelzorg samen met lokale partners opgezet. Najaar 2013 heeft een raadpleging onder mantelzorgers plaatsgevonden, waarin is gevraagd op welke wijze zij een blijk van waardering willen ontvangen. Hieruit bleek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een deel wil geen financiële bijdrage en wil dat gemeente het budget gebruikt voor nuttiger zaken, zoals behoud van huidige zorg en keuze voor een persoonsgebonden budget (PGB); - een ander deel wil een financiële bijdrage en ervaart dit als stimulans om de zorg te kunnen volhouden en als dekking voor de extra onkosten die een mantelzorger maakt; - allemaal zijn het eens, dat het uitspreken van waardering door de zorgvrager en/of omgeving aan de mantelzorger als grootste waardering wordt ervaren. Ofwel "Deze waardering is meer dan € 1000,- waard". <p><i>Vrijwilligers(organisaties)</i></p> <p>Gemeente Noordoostpolder geeft invulling aan waardering van het vrijwilligerswerk door onder andere het beschikbaar stellen van waarderingssubsidies aan vrijwilligersorganisaties als blijk van waardering voor hun activiteiten. De activiteiten moeten passen binnen het beleid. In 2009 is de "Vrijwilligersprijs" omgezet naar de "Mantelzorger van het jaar", omdat er weinig draagvlak was voor een vrijwilligersprijs georganiseerd door de gemeente. Dit bleek uit gesprekken met dorpsbelangen (organiseren zelf vrijwilligersprijs), STEP (organiseert Pioniersprijs) en een gezamenlijk overleg tussen BAN, STEP en gemeente. Ook bleek dit uit een raadpleging onder vrijwilligers in 2011. Vrijwilligers(organisaties) zien waardering vooral als taak voor zichzelf. Zij hebben geen behoefte aan een groot vrijwilligersfeest in Emmeloord of een vrijwilligersprijs. Zij wilden liever, dat gemeente het geld benutte om organisaties de gelegenheid te bieden hun vrijwilligerswerk te promoten en een vrijwilliger in het zonnetje te zetten via een nieuwsrubriek of een website door een vrijwilligerscoördinator. Dit is inmiddels gerealiseerd. Verder gaven zij aan behoefte te hebben aan het blijven handhaven van de waarderingssubsidie en dat gemeente waardering laat zien door aanwezigheid van burgemeester en wethouder(s) tijdens bijvoorbeeld NL DOET. Belonen is het meest effectief wanneer deze wordt afgestemd op de motivatie, wensen en behoeften van de vrijwilliger.</p>

Keuzeopties	
1.	Geen blijk van waardering.
2.	Waardering wordt uitgesproken in combinatie met bijvoorbeeld een prijs, cadeaubon, attentie, gratis workshop e.d.
3.	De blijk van waardering wordt gegeven door een financiële tegemoetkoming te verstrekken.
4.	Budget inzetten voor versterken ondersteuningsstructuur.
Consequenties	
<i>Financieel</i>	Optie 1 Er wordt geen gebruik gemaakt van nieuwe in te zetten middelen van het Rijk en ook de inzet van de bestaande middelen worden beëindigd. Er wordt in dit geval niet ingespeeld op de doelstellingen van het rijksbeleid.
	Optie 2 De nieuwe middelen van het Rijk en het bestaande budget worden ingezet conform de doelstelling van het Rijk.
	Optie 3 De nieuwe middelen van het Rijk en het bestaande budget worden ingezet conform de doelstelling van het Rijk.
	Optie 4 De nieuwe middelen van het Rijk worden ingezet voor het versterken van de ondersteuningsstructuur. Het bestaande budget wordt ingezet conform de doelstelling van het Rijk. Er wordt in dit geval niet ingespeeld op de doelstellingen van het rijksbeleid voor wat betreft het waarderen van (individuele) mantelzorgers en vrijwilligers.
<i>Maatschappelijk</i>	Optie 1 Uit diverse publicaties blijkt dat waardering van mantelzorgers een van de factoren is die maakt dat mantelzorgers het langer volhouden. Zonder waardering neemt risico op overbelasting toe.
	Optie 2 Mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) voelen zich gesterkt in hun taak, waardoor een grotere kans is dat mensen zich inzetten voor de samenleving.
	Optie 3 Mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) voelen zich gesterkt gesterkt in hun taak, waardoor een grotere kans is dat mensen zich inzetten voor de samenleving.
	Optie 4 De vraag is of alle mantelzorgers deze manier van waarderen als een waardering zullen ervaren. Voor mantelzorgers die dit niet als waardering ervaren is er een groter risico op overbelasting en uitval en voor vrijwilligers betekent dit een grotere kans op verlies van inzet voor de samenleving. Hierdoor kunnen de ondersteuningskosten voor de gemeente stijgen.
<i>Organisatorisch</i>	Optie 1 Vergt geen organisatorisch inspanning.
	Optie 2 Er zal een toename zijn van organisatorische belasting ten opzichte van de huidige reeds ingezette organisatorische belasting bij het waarderen van mantelzorgers door de inzet van nieuwe middelen vanuit het Rijk. De organisatorische inzet voor vrijwilligers(organisaties) blijft onveranderd.
	Optie 3 In dit geval zal de gemeente het verstrekken van een financiële tegemoetkoming moeten inregelen voor mantelzorgers. Dit leidt tot forse administratieve lasten en daarmee organisatorische belasting.
	Optie 4 Dit betekent een extra impuls voor de professionele ondersteuning door Carrefour.
<i>Bestaande kaders/besluiten</i>	Optie 1 Sluit niet aan bij het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin onder andere wordt ingezet op het waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers.
	Optie 2 Sluit aan bij de het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin onder andere wordt ingezet op het waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers.
	Optie 3 Sluit aan bij het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin onder andere wordt ingezet op het waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers.
	Optie 4 Sluit niet aan bij het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin onder andere wordt ingezet op het waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Risiko's	Optie 1 Maatschappelijk risico: de ontwikkelingen in de zorg leiden tot een toenemend beroep op mantelzorgers en vrijwilligers, waardoor ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers (organisaties) nog belangrijker wordt. Waardering draagt bij aan het langer kunnen volhouden van mantelzorg- en vrijwilligerstaken. Dit wordt in dit scenario niet benut. Financieel risico: door eerder uitval van mantelzorgers en minder inzet van vrijwilligers kunnen de ondersteuningskosten voor de gemeente stijgen.
	Optie 2 Geen.
	Optie 3 Geen.
	Optie 4 Maatschappelijk risico: Waardering draagt bij aan het langer kunnen volhouden van mantelzorg- en vrijwilligerstaken. Dit wordt in dit scenario niet benut. Financieel risico: door eerder uitval van mantelzorgers en minder inzet van vrijwilligers kunnen de ondersteuningskosten voor de gemeente stijgen.
Overig	Optie 1 Geen.
	Optie 2 Deze optie sluit het meest aan bij de wensen/behoefte van mantelzorgers en vrijwilligers.
	Optie 3 Geen.
	Optie 4 Geen.

2.8. Maatschappelijke stage

Thema
Instandhouden van de maatschappelijke stage?
Achtergrond & nadere toelichting
<p>De maatschappelijke stage (MaS) is vanaf schooljaar 2011-2012 als verplichting door de regering ingevoerd. Eind 2009 is er een samenwerkingsverband ontstaan tussen de scholen voor voortgezet onderwijs, Carrefour en gemeente Noordoostpolder. Er is besloten dat het Vrijwilligerspunt van Carrefour de makelaarsfunctie voor de MaS op zich neemt voor alle scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Noordoostpolder. Daarvoor zijn afspraken gemaakt over de basistaken van de stagemakelaar, welke worden gefinancierd door de gemeente en de gezamenlijke scholen (gebaseerd op de leerlingenaantallen). De huidige samenwerkingsovereenkomst loopt tot januari 2015.</p> <p>Het budget voor de gemeente bedraagt voor het jaar 2014 € 66.000. Een deel van dit bedrag is ook bestemd en wordt ingezet voor vrijwilligerswerk in den brede. Dekking vindt plaats vanuit de Wmo-budgetten.</p> <p>In het regeerakkoord is opgenomen, dat de verplichte MaS na het schooljaar 2014-2015 wordt afgeschaft voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Vanaf schooljaar 2015/2016 stopt de financiering voor de MaS vanuit de Rijsoverheid naar zowel de scholen als naar de gemeente. Dit betekent dat de maatschappelijke stage van 30 uur vanaf het schooljaar 2014-2015 geen deel meer zal uitmaken van de exameneisen. Scholen kunnen er dan zelf voor kiezen of een maatschappelijke stage onderdeel blijft van het onderwijsprogramma. Vanaf juni 2013 zijn gesprekken gevoerd met de scholen over de toekomst van de maatschappelijke stage. In april 2014 hebben zij besloten de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen scholen, stagemakelaar van Carrefour en gemeente met betrekking tot de maatschappelijke stage te willen verlengen en financieel bij te dragen aan de uitvoering van de maatschappelijke stage. De financiële bijdrage is ongeveer een halvering van het bedrag, wat momenteel wordt besteed aan de MaS. Er is geen draagvlak bij de scholen om door te gaan op de huidige manier.</p>

De maatschappelijke stage heeft positieve effecten op maatschappelijk, sociaal en persoonlijk vlak¹. Er is een positief effect op de bereidheid om na een stage vrijwilligerswerk te doen, hun sociale vaardigheden en het zelfvertrouwen van jongeren. Ook heeft de maatschappelijke stage over het algemeen een positief effect op het functioneren van jongeren op school, zoals hun motivatie om naar school te gaan en verbetering van schoolcijfers. Belangrijke voorwaarde voor deze effecten is dat zij goed nadenken over de betekenis van hun stageervaring voor henzelf en de maatschappij. Het percentage jongeren van ongeveer 12 tot 20 jaar oud dat vrijwilligerswerk doet is ongeveer 30%.

Keuzeopties

1. We houden de MaS niet in stand.
2. We houden de MaS in stand, maar in een versoepelde vorm.
3. We houden de MaS in stand op het huidige niveau.

Consequenties

<i>Financieel</i>	<p>Optie 1 Financiering vanuit het Rijk stopt per 2015 en daardoor is er geen dekking meer voor de maatschappelijke stage. Geen nieuwe financiële middelen zijn nodig. Voor Carrefour betekent dit een lagere subsidie voor het onderdeel vrijwilligers en dit heeft consequenties voor de professionele uren inzet.</p>
	<p>Optie 2 Financiering vanuit het Rijk stopt per 2015 en daardoor is er geen dekking meer voor de maatschappelijke stage. Kiezen om het in versoepelde vorm in stand te houden (conform hetgeen in april 2014 overeengekomen is met scholen en stagemakelaar) betekent dat de gemeente een bijdrage doet van € 35.000 (vrijwel halvering van de huidige uitgaven) uit eigen middelen.</p>
	<p>Optie 3 Financiering vanuit het Rijk stopt per 2015 en daardoor is er geen dekking meer voor de maatschappelijke stage. Voor de voortzetting op de bestaande wijze betekent dat extra financiële middelen nodig zijn ter aanvulling op variant twee, van € 31.000 tot het voormalige budget van € 66.000.</p>
<i>Maatschappelijk</i>	<p>Optie 1 Jongeren worden niet via scholen en Carrefour gestimuleerd om vrijwilligerswerk te doen. Stagebiedende organisaties kunnen geen gebruik maken van de inzet van maatschappelijke stagiaires. Voor Carrefour betekent dit dat zij zich niet meer kan profileren op dit terrein vanwege het vervallen van de stagemakelaarsfunctie in dit project.</p>
	<p>Optie 2 Jongeren worden via de noodzakelijke activiteiten voor behoud van de MaS door scholen en Carrefour gestimuleerd om vrijwilligerswerk te doen. Stagebiedende organisaties kunnen gebruik maken van de inzet van maatschappelijke stagiaires en een ondersteuning via Carrefour (minder dan in variant 3). In deze variant blijft een belangrijk deel van de stage en daarmee de inzet van Carrefour in stand, zodat zij zich ook op dit onderdeel kan blijven profileren.</p>
	<p>Optie 3 Geen verandering in de situatie voor de doelgroep, de scholen, Carrefour, de stagebiedende organisatie en de gemeente.</p>
<i>Organisatorisch</i>	<p>Optie 1 Vergt in de overgangsfase informatie naar de maatschappelijke partijen wegens beëindiging. Vergt op langere termijn geen inspanning in organisatorische zin.</p>
	<p>Optie 2 Minder organisatorische inzet van scholen, Carrefour. Voor de gemeente blijft de taak vrijwel gelijk.</p>
	<p>Optie 3 De organisatorische inzet van scholen, Carrefour en gemeente blijft in dit scenario ongewijzigd.</p>

¹ Proefschrift "Me, Myself, and my Community. Antecedents, Processes, and Effects of Adolescent Volunteering" door Anne van Goethem, Faculteit Sociale Wetenschappen aan de Universiteit Utrecht, februari 2014

Bestaande kaders/besluiten	Optie 1 Sluit niet aan bij de kernopgaven van de sociale structuurvisie en het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin wordt ingezet op het stimuleren van vrijwillige inzet.
	Optie 2 Sluit aan bij de kernopgaven van de sociale structuurvisie en het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin wordt ingezet op het stimuleren van vrijwillige inzet.
	Optie 3 Sluit aan bij de kernopgaven van de sociale structuurvisie en het Beleidsplan Wmo-Volksgezondheid, waarin wordt ingezet op het stimuleren van vrijwillige inzet.
Risiko's	Optie 1 Maatschappelijk risico: dit instrument voor versterking van het toekomstig vrijwilligerswerk verdwijnt. Terwijl juist voor de toekomst deze aanwas voor nieuwe vrijwilligers hard nodig is gezien de ontwikkelingen in zorg.
	Optie 2 Maatschappelijk risico: door minder inzet kan het project minder succesvol zijn en worden doelen mogelijk minder bereikt. Financieel risico: scholen stellen een beperking aan hun eigen financiële inbreng ook naar Carrefour.
	Optie 3 Financieel risico: scholen stellen een beperking aan hun eigen financiële inbreng ook naar Carrefour.
Overig	Optie 1 Deze optie heeft geen draagvlak vanuit de scholen. Zij willen de maatschappelijke stage in stand houden.
	Optie 2 Geen.
	Optie 3 Geen.

2.9. Tegenprestatie

Thema	
Een verplichte tegenprestatie voor uitkeringsgerechtigden?	
Achtergrond & nadere toelichting	
<p>Met de invoering van de Participatiewet krijgt iedereen die een beroep doet op de wet de verplichting om naar vermogen door het college opgedragen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten die worden verricht naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt. Voorwaarden daarbij zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de tegenprestatie dient te bestaan uit onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden; - een tegenprestatie mag het accepteren van passende arbeid of van re-integratie-inspanningen niet belemmeren; - het is belangrijk voor de uitkeringsgerechtigde dat hij invloed kan hebben op de keuze van de maatschappelijk nuttige werkzaamheden; - de omvang van de werkzaamheden en de duur in de tijd dienen in de regel beperkt te zijn; - het college bepaalt aan de hand van de individuele omstandigheden en de voorhanden zijnde onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, de aard, de duur en de omvang van de tegenprestatie. 	
Keuzeopties	
1.	Iedereen die een beroep doet op de Participatiewet verricht verplicht een (in opdracht van of door de gemeente georganiseerde) tegenprestatie.
2.	Iedereen die een beroep doet op de Participatiewet verricht verplicht een tegenprestatie en regelt zelf hoe en wanneer zonder kosten voor de gemeente.
3.	Wij verwachten van onze inwoners een bijdrage aan de samenleving en een tegenprestatie kan daar onderdeel van zijn. Wij onderscheiden verschillende manieren om een tegenprestatie te leveren afhankelijk van de situatie van de betreffende inwoner.
4.	Werken aan terugkeer op de arbeidsmarkt en het (zelfstandig) voorzien in inkomen is de tegenprestatie die wij vragen van uitkeringsgerechtigden.

Consequenties	
<i>Financieel</i>	Optie 1 Kosten kunnen hoog oplopen door inzet personeel en of inkoop.
	Optie 2 Voor gemeente geen kosten aan verbonden.
	Optie 3 Kosten kunnen oplopen maar zijn beter te beheersen dan bij optie 1.
	Optie 4 Kosten zijn beperkt omdat maar voor een kleine groep een aparte tegenprestatie geregeld moet worden.
<i>Maatschappelijk</i>	Optie 1 Gaaf op jaarbasis om 800-900 mensen die nuttige werkzaamheden gaan doen. Wordt zichtbaar in samenleving.
	Optie 2 Huidige vrijwillige inzet wordt zichtbaar en uitgebreid.
	Optie 3 Huidige vrijwillige inzet wordt zichtbaar. Door maatwerk is de kans op draagvlak bij deelnemers groter.
	Optie 4 Alleen tegenprestatie van mensen die niet re-integreren (300 per jaar).
<i>Organisatorisch</i>	Optie 1 Vraagt veel van gemeente en partners, ook op terrein van handhaving.
	Optie 2 Weinig inspanningen van gemeente. Druk op (subsidie aan) Vrijwilligerspunt kan toenemen.
	Optie 3 Beperkte inspanning van gemeente. Druk op Vrijwilligerspunt kan toenemen.
	Optie 4 Beperkte inzet gemeente en partners.
<i>Bestaande kaders/besluiten</i>	Optie 1 Sluit niet aan bij Krachtig Noordoostpolder (eigen kracht). Past binnen wettelijke kader Participatiewet.
	Optie 2 Sluit aan bij Krachtig Noordoostpolder en past binnen wettelijk kader Participatiewet.
	Optie 3 Sluit aan bij structuurvisie en Krachtig Noordoostpolder. Kan op onderdelen in strijd zijn met de Participatiewet.
	Optie 4 Sluit aan bij Krachtig Noordoostpolder. Is in strijd met de wet (re-integratie is geen tegenprestatie).
<i>Risico's</i>	Optie 1 Financiële risico's zijn groot. Er komt vanuit et Rijk geen geld voor de uitvoering van de tegenprestatie.
	Optie 2 Handhaving is in deze optie niet geregeld. Daar is ook geen budget voor. Kans op willekeur is groter
	Optie 3 Bij tekorten op Inkomensdeel (I-deel) en aanvraag voor een Incidenteel Aanvullende Uitkering (IAU) of Meerjarig Aanvullende Uitkering (MAU) kan deze uitvoering een reden zijn om de IAU/MAU af te wijzen
	Optie 4 Bij tekorten op I-deel en aanvraag IAU/MAU kan deze uitvoering een reden zijn om de IAU/MAU af te wijzen.

2.10. Fraude

Thema	
In welke mate is er aandacht voor passiviteit, misbruik en/of fraude?	
Achtergrond & nadere toelichting	
<p>In de Participatiewet is uitgebreid beschreven aan welke verplichtingen iemand zich moet houden en welke sanctie opgelegd moet worden als dit niet gebeurt. Het gaat om een informatieplicht, meewerken aan re-integratie, aanvaarden en houden van algemeen geaccepteerde arbeid en gebruik maken van aangeboden voorzieningen. De Wmo kent geen sanctiemogelijkheden maar alleen de mogelijkheid om (de kosten van) een voorziening terug te vorderen. De Jeugdwet kent geen sanctiemogelijkheden. Ingrijpen in gezinssituaties kan alleen via de rechterlijke macht. De hieronder aangegeven keuzeopties hebben dan ook betrekking op de handhaving binnen de Participatiewet.</p>	
Keuzeopties	
1.	Intensieve controle (richt zich op iedereen, op ieder moment gedurende het proces en zowel op fraude als op passiviteit).
2.	Selectieve controle (richt zich op mensen met verhoogd risico, op specifieke momenten in het proces en op fraude of passiviteit).
3.	At random controle (op basis van steekproeven, op willekeurige mensen in het proces en met name op fraude).
Consequenties	
Financieel	Optie 1 Veel duurder dan huidige praktijk door extra inzet van personeel.
	Optie 2 Iets duurder dan huidige situatie.
	Optie 3 Iets goedkoper dan huidige situatie
Maatschappelijk	Optie 1 Impact op samenleving is groot, niet alleen uitkeringsgerechtigden maar ook werkgevers krijgen met deze intensieve controle te maken.
	Optie 2 Draagvlak in samenleving omdat daar opgetreden wordt waar het nodig is. Sociaal gezicht blijft bestaan.
	Optie 3 Pakkans wordt kleiner. Kan aanzuigende werking hebben.
Organisatorisch	Optie 1 Is niet uitvoerbaar met huidige bezetting. Uitbreiding van formatie en scholing huidige formatie is nodig. Uitvoering wordt verspreid over backoffice, sociaal team en Werkcorporatie.
	Optie 2 Bepaalde uitbreiding formatie en scholing huidige formatie nodig. Uitvoerbaar binnen backoffice en Werkcorporatie.
	Optie 3 Eenvoudig en voor het overgrote deel in backoffice uit te voeren.
Bestaande kaders/besluiten	Optie 1 Past binnen de kaders van de wet. Sluit niet aan bij de uitgangspunten van Krachtig Noordoostpolder en passend organiseren.
	Optie 2 Past binnen de kaders van de wet en de uitgangspunten van Krachtig Noordoostpolder en passend organiseren
	Optie 3 Past niet geheel binnen de kaders van de wet. Sluit niet aan bij Krachtig Noordoostpolder en passend organiseren
Risico's	Optie 1 Grote druk op financiën en organisatie.
	Optie 2 Niet elke fraude komt hiermee aan het licht.
	Optie 3 Bij tekorten op I-deel kan aanvraag IAU/MAU worden afgewezen omdat niet voldaan is aan wettelijke verplichtingen

2.11. Persoonsgebonden budget

Thema

Welke keuzes maken we bij het toekennen van een PGB?

Achtergrond & nadere toelichting

Tijdens de kamerbehandeling van de Wmo 2015 zijn een aantal amendementen aangenomen, waarmee de beleidsvrijheid van gemeenten op het gebied van het persoonsgebonden budget zeer is ingeperkt. De Wmo 2015 heeft als uitgangspunt dat de cliënt recht heeft op een persoonsgebonden budget (PGB) in plaats van een maatwerkvoorziening (natura) als hij dat wenst. Het aangepaste wetsartikel is als volgt.

Artikel 2.3.6. Wmo 2015 Recht op persoonsgebonden budget

1. *Indien de cliënt dit wenst, verstrekt het college hem een persoonsgebonden budget dat de cliënt in staat stelt de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, van derden te betrekken.*
2. *Een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, indien:*
 - a. *De cliënt naar het oordeel van het college op eigen kracht voldoende in staat is te achten tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake dan wel met hulp uit zijn sociale netwerk dan wel van een curator, bewindvoerder, mentor of gemachtigde, in staat is te achten de aan een persoonsgebonden budget verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren;*
 - b. *De cliënt zich gemotiveerd op het standpunt stelt dat hij de maatwerkvoorziening als PGB geleverd wenst te krijgen;*
 - c. *naar het oordeel van het college is gewaarborgd dat de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen die tot de maatwerkvoorziening behoren, veilig, doeltreffend en cliëntgericht worden verstrekt.*

Bij het beoordelen van de kwaliteit als bedoeld in het tweede lid, onder c weegt het college mee of de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen in redelijkheid geschikt zijn voor het doel waarvoor het persoonsgebonden budget wordt verstrekt.

3. *Bij verordening kan worden bepaald onder welke voorwaarden, betreffende het tarief, de persoon aan wie een persoonsgebonden budget wordt verstrekt, de mogelijkheid heeft om diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen te betrekken van een persoon die behoort tot het sociale netwerk.*
4. *Het college kan een persoonsgebonden budget weigeren:*
 - a. *Voor zover de kosten van het betrekken van de diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen van derden hoger zijn dan de kosten van de maatwerkvoorziening; of*
 - b. *Indien het college eerder toepassing heeft gegeven aan artikel 2.3.10, eerste lid, onderdeel a, d en e.*
5. *Op een persoonsgebonden budget is titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing.*

De gemeenteraad bepaalt in de Verordening hoe de hoogte van het PGB wordt vastgesteld en wat het tarief is als het PGB wordt besteed aan iemand uit het sociale netwerk van de cliënt.

Verder geeft de wet aan wanneer het college een PGB kan weigeren of de hoogte van tarief zoals in de Verordening is bepaald voldoende is. In dat laatste geval zal de cliënt het meerdere van het PGB aan de door hem gekozen aanbieder zelf moeten bijbetalen. Voor de gevallen waarin het college beleidsvrijheid heeft (naar het oordeel van het college) worden beleidsregels opgesteld.

De gemeenteraad heeft op basis van de Wmo 2015 nauwelijks bevoegdheid tot het stellen kaders op het gebied van PGB. Uit de aangenomen amendementen over het PGB blijkt ook dat de indieners zoveel mogelijk aansluiting hebben beoogd met de Jeugdwet.

Met de aanpassing van de wet is de beleidsvrijheid (en daarmee de keuzemogelijkheden) ingeperkt. In de keuzenotitie behandeld in de RTG van 11 juni, zijn de opties uitgewerkt die door de kerngroep van raadsleden zijn aangegeven. Deze opties zijn, zoals hierboven is aangegeven, achterhaald.

De inwoner die een maatwerkvoorziening ontvangt heeft een keuze tussen zorg in natura en een PGB. Keuzemogelijkheden voor de raad liggen op het terrein van de tariefstelling van het PGB. De

<p>voorwaarden waaronder een PGB worden verstrekt (bijvoorbeeld een PGB wordt niet verstrekt aan een cliënt die in het verleden een PGB of voorziening oneigenlijk heeft besteed), worden in beleidregels vastgelegd. Daarnaast zorgt het college voor een breed en divers aanbod van zorg in natura. Nu moeten veel inwoners voor een PGB kiezen, omdat hun zorgaanbieder geen overeenkomst met het zorgkantoor heeft om zorg in natura te leveren.</p>	
Keuzeopties	
1.	De hoogte van het PGB is maximaal 75% van het zorg in natura tarief.
2.	De hoogte van het PGB is 100% van het zorg in natura tarief.
Consequenties	
Financieel	<p>Optie 1 De veronderstelling is dat ondersteuning met een PGB goedkoper kan worden ingekocht dan zorg in natura. De overhead van een zorgaanbieder gefinancierd met een PGB is lager. Landelijk wordt uitgegaan van een voordeel van minimaal 25%. De verwachting is dat de tarieven voor zorg in natura voor de nieuwe taken voor de zomer bekend zijn. Op basis van die tarieven kan bekeken worden of maximaal 75% van dat tarief gesteld kan worden.</p>
	<p>Optie 2 Deze optie brengt een zeer groot financieel risico met zich mee. Op dit moment maakt een groot deel van de overgangscienten gebruik van een PGB. Het te ontvangen budget voor de nieuwe taken is bepaald op basis van historische uitgaven. En houdt dus rekening met de hoogte van maximaal 75 % van het zorg in natura tarief voor een PGB.</p>
Maatschap-pelijk	<p>Optie 1 De verwachting is dat het zorg in natura tarief lager wordt vastgesteld dan de huidige tarieven. Dat betekent dat het PGB tarief ook lager gaat worden dan het huidige PGB tarief.</p>
	<p>Optie 2 Inwoners krijgen problemen met verantwoording omdat zorgkosten lager zijn en PGB niet volledig te verantwoorden is.</p>
Organisa-torisch	<p>Optie 1 De organisatorische consequenties zijn laag. Het PGB moet worden uitbetaald aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Deze beheert het PGB en beoordeelt de rechtmatige verstrekking daarvan.</p>
	<p>Optie 2 De organisatorische consequenties van optie 2 zijn gelijk aan optie 1.</p>
Bestaande kaders	<p>Optie 1 Onder de huidige Wmo kennen we de mogelijkheid van een PGB. De hoogte van het PGB is 75% van de zorg in natura prijs.</p>
	<p>Optie 2 Geen</p>
Risiko's	<p>Optie 1 Geen</p>
	<p>Optie 2 Groot financieel risico.</p>

2.12. Eigen bijdrage

Thema
Een eigen bijdrage bij iedere vorm van ondersteuning?
Achtergrond & nadere toelichting

De Wmo biedt de mogelijkheden om voor maatwerkvoorzieningen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage te vragen. Voor algemene voorzieningen is de mogelijkheid opgenomen om een financiële bijdrage te vragen die niet inkomensafhankelijk is. In de Wmo is geregeld dat deze eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) moet worden vastgesteld en geïnd. Onderzocht wordt of de eigen bijdrage voor algemene voorzieningen ook door het CAK kan worden vastgesteld of geïnd. Het huidige conceptvoorstel Wmo biedt deze mogelijkheid niet.

Momenteel kan het CAK (nog) geen inzicht geven in de inkomsten met betrekking tot eigen bijdragen van de (nieuwe) AWBZ-taken die naar de gemeenten worden overgeheveld. Hierdoor zijn de keuzeopties niet cijfermatig onderbouwd.

Bij de verdeling van het budget voor de Wmo 2015 houdt het rijk rekening met de eigen bijdrage die door gemeenten gevraagd kan worden.

Er dient een keuze te worden gemaakt uit de vier A-opties en een keuze uit de twee B-opties.

Keuzeopties

A1	Voor ondersteuning vragen wij geen eigen bijdrage.
A2	Voor alle ondersteuning (18+) geldt de maximale wettelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Het soort inkomen van de inwoner maakt niet uit. Voor minima geldt een max. eigen bijdrage.
A3	Voor maatwerkvoorzieningen (18+) geldt de maximale wettelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Voor alle algemene voorzieningen (18+) vragen we een financiële bijdrage.
A4	Alleen voor maatwerkvoorzieningen (18+) geldt de maximale wettelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Voor alle algemene voorzieningen (18+) vragen we geen financiële bijdrage.
B1	Inwoners met een WWB uitkering betalen geen eigen bijdrage voor ondersteuning.
B2	Inwoners met een WWB uitkering betalen een eigen bijdrage voor ondersteuning, behalve als het gaat om dagactiviteiten.

Consequenties

Financieel	Optie A1 Minimale inkomsten. Legt een fors beslag op het budget en leidt tot een niet-sluitende begroting.
	Optie A2 Maximale inkomsten. Deze optie past echter niet binnen de wettelijke kaders (zie bestaande kaders/besluiten).
	Optie A3 Maximale inkomsten. Op basis van het huidige wetsvoorstel de enige mogelijkheid om voor algemene voorzieningen een financiële bijdrage te vragen.
	Optie A4 Financieel gezien minder aantrekkelijk. Ten aanzien van algemene voorzieningen legt dit een relatief fors beslag op het budget.
	Optie B1 Minder inkomsten doordat WWB'ers geen eigen bijdragen betalen.
	Optie B2 Minder inkomsten doordat WWB'ers niet bijdragen in de kosten met betrekking tot dagactiviteiten.
Maatschappelijk	Optie A1 Voor alle inwoners financieel aantrekkelijk, omdat niets wordt teruggevraagd. Tevens voor alle inwoners eenduidige werkwijze.
	Optie A2 Van alle inwoners wordt onafhankelijk van het type ondersteuning iets terug gevraagd, ongeacht soort inkomen.
	Optie A3 Aan alle inwoners wordt iets teruggevraagd. Door verschillende bijdrage regimes voor ondersteuning onduidelijkheid voor de cliënt.
	Optie A4 Voor alle inwoners zijn algemene voorzieningen laagdrempelig. Inwoners worden ook financieel geprikkeld om algemene voorzieningen te verkiezen boven maatwerkvoorzieningen.
	Optie B1 WWB'ers voelen geen drempel om een beroep te doen op ondersteuning omdat aan WWB'ers geen enkele verplichting wordt opgelegd. Geen eenduidig beleid voor alle inwoners
	Optie B2 In de huidige situatie betalen WWB'ers in de AWBZ een eigen bijdrage voor dagactiviteiten en ondersteuning. Deze keuze is financieel gunstig voor WWB'ers.

Organisatorisch	Optie A1 Weinig administratieve lasten en daarmee minimale organisatorische belasting.
	Optie A2 Een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor algemene voorzieningen zal vanwege strijdigheid met wetgeving niet uitgevoerd kunnen worden.
	Optie A3 Het huidige conceptvoorstel Wmo biedt geen mogelijkheid tot vaststelling en inning van eigen bijdragen voor algemene voorzieningen door het CAK. In dit geval zal de gemeente afspraken moeten maken met aanbieders over vaststelling en inning. Dit leidt tot forse administratieve lasten en het ontstaan van twee verschillende werkwijzen. Daartegenover staat een vermindering van administratieve lasten voor wat betreft de toegang tot de voorziening: geen indicatie of diepgaand onderzoek nodig. Voor iedereen toegankelijk.
	Optie A4 Weinig administratieve lasten voor algemene voorzieningen. Geen eenduidig beleid voor ondersteuning.
Organisatorisch	Optie B1 Leidt tot aanpassingen in huidige werkwijze waarin WWB'ers wel een eigen bijdrage betalen in het kader van de Wmo.
	Optie B2 Sluit niet aan bij de huidige werkwijze waarin in het kader van de AWBZ een eigen bijdrage voor dagactiviteiten en ondersteuning wordt opgelegd.
Bestaande kaders/besluiten	Optie A1 Sluit niet aan bij de notitie 'Krachtig participeren' waarin voor alle Wmo voorzieningen de wettelijke maximale eigen bijdrage wordt gevraagd. Sluit niet aan bij het gemeenschappelijk kader waarin zelforganiserend vermogen en wederkerigheid als uitgangspunten zijn benoemd.
	Optie A2 De Wmo biedt alleen voor maatwerkvoorzieningen de mogelijkheid om een inkomensafhankelijke eigen bijdrage te vragen. Voor algemene voorzieningen bestaat alleen de mogelijkheid een niet inkomensafhankelijke bijdrage te vragen. Deze optie past derhalve niet binnen de wettelijke kaders.
	Optie A3 Sluit aan bij de notitie 'Krachtig participeren' waarin voor alle Wmo voorzieningen de wettelijke maximale eigen bijdrage wordt gevraagd. Sluit aan bij het gemeenschappelijk kader waarin zelforganiserend vermogen en wederkerigheid als uitgangspunten zijn benoemd.
	Optie A4 Ten aanzien van maatwerkvoorzieningen sluit dit aan bij de nota 'Krachtig participeren' en het gemeenschappelijk kader waarin zelforganiserend vermogen en wederkerigheid uitgangspunten zijn. Ten aanzien van algemene voorzieningen sluit dit echter niet aan bij deze uitgangspunten. Tevens sluit dit niet aan bij de huidige situatie waarin voor een aantal algemene voorzieningen in de Wmo een financiële bijdrage geldt.
	Optie B1 In de huidige situatie betalen WWB'ers een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in het kader van de Wmo. Deze keuze leidt tot versoepeling van het huidige beleid.
	Optie B2 In huidige situatie betalen WWB'ers een eigen bijdrage voor dagactiviteiten en ondersteuning in de AWBZ. De optie om voor dagactiviteiten geen eigen bijdrage te vragen leidt tot versoepeling van het beleid.
	Optie A1 Financieel risico: leidt tot niet sluitende begroting. Maatschappelijk risico: legt bij inwoners een prikkel om een beroep te doen op ondersteuning.
	Optie A2 Juridisch risico aangezien deze optie niet past binnen de wettelijke kaders.
Risico's	Optie A3 Maatschappelijk risico: Cumulatie van bijdragen kan voorkomen. Daarnaast kan een drempel bij inwoners ontstaan om een beroep te doen op ondersteuning. Organisatorisch risico: forse toename administratieve lasten.
	Optie A4 Financieel risico bij verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen.
	Optie B1 Financieel risico indien WWB'ers geen eigen bijdragen betalen.
	Optie B2

	Financieel risico als WWB'ers geen eigen bijdrage betalen met betrekking tot dagactiviteiten. Daarnaast financieel risico omdat WWB'ers een laag inkomen hebben.
Overig	Optie A1 N.v.t.
	Optie A2 N.v.t.
	Optie A3 Deze optie is financieel wenselijk en sluit aan bij de huidige kaders en besluiten. Momenteel wordt onderzocht of het CAK de eigen bijdragen kan vaststellen en innen voor algemene voorzieningen.
	Optie A4 N.v.t.
	Optie B1 N.v.t.
	Optie B2 N.v.t.

2.13. Doelgroepen maatwerkvoorzieningen

Thema	
Welke doelgroepen (bestaande en nieuwe klanten) hebben toegang tot maatwerkvoorzieningen?	
Achtergrond & nadere toelichting	
<p>Indien er een melding wordt gedaan van een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, volgt een gesprek en wordt een onderzoek uitgevoerd. Hierbij wordt onderzocht wat de behoeften van de cliënt zijn, wat de cliënt op eigen kracht of met gebruik van het sociale netwerk kan doen en vervolgens of er algemene- of maatwerkvoorzieningen nodig zijn voor de ondersteuning van mensen bij de versterking van hun zelfredzaamheid en participatie.</p> <p>In het wetsvoorstel Wmo 2015 is geen overgangsrecht opgenomen. De toelichting op het wetsvoorstel zegt dat van personen die een voorziening ontvangen op grond van de huidige Wmo, de op dat tijdstip van kracht zijnde beschikking niet wordt geraakt door de intrekking van de huidige Wmo. De beschikkingen die genomen zijn op grond van de huidige Wmo blijven dus geldig na 1 januari 2015. Het is voor de gemeente echter wel mogelijk om eerdere toekenningen aan te passen. De gemeente kan overgaan tot herindiceren. Het college is namelijk in principe altijd bevoegd om een heronderzoek te doen en te bekijken of een persoon nog wel recht heeft op een voorziening. Wel moet het college daarbij rekening houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Met name het rechtszekerheidsbeginsel is van belang. Dit betekent onder meer dat een persoon in principe mag vertrouwen op het besluit dat hij van de gemeente heeft gekregen. Maar dat houdt niet in dat de gemeente nooit mag terugkomen op een toekenning. Alleen wanneer iets ongeclausuleerd en onvoorwaardelijk is toegekend mag de gemeente hier niet meer op terugkomen. In dat geval moet er in de beschikking staan dat aan belanghebbende een bepaald recht wordt toegekend, en dat er geen omstandigheden zijn waaronder dit recht kan worden aangetast of gewijzigd. Dit laatste zal in de praktijk weinig voorkomen.</p> <p>Voor de mensen met een AWBZ-indicatie die vanaf 1 januari 2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeente vallen geldt een overgangsrecht van 12 maanden, tenzij de indicatie eerder afloopt. Voor beschermd wonen geldt een overgangsrecht van vijf jaar.</p>	
Keuzeopties	
1.	Iedereen die toegang had tot een maatwerkvoorziening behoudt toegang tot die voorziening. Dezelfde criteria gaan ook gelden voor nieuwe klanten.
2.	Iedereen die toegang had tot een maatwerkvoorziening behoudt toegang tot die voorziening. Voor nieuwe klanten gelden nieuwe criteria.
3.	Met iedereen die toegang had tot een maatwerkvoorziening wordt – net als met nieuwe klanten – een gesprek aangegaan om de situatie (opnieuw) te beoordelen op basis van nieuwe criteria.
Consequenties	
Fi n	Optie 1 Dit is een dure optie, omdat maatwerkvoorzieningen over het algemeen dure voorzieningen zijn.

	<p>Optie 2 Hierdoor zijn voor nieuwe klanten ook algemene voorzieningen een mogelijkheid, voor zover dit passend is voor de situatie. Algemene voorzieningen zijn naar verwachting goedkoper.</p>
	<p>Optie 3 Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om meer gebruik te maken van goedkopere algemene voorzieningen voor zover dit passend is.</p>

Maatschappelijk	<p>Optie 1 Er is geen sprake van een transformatie en een "Kanteling" bij inwoners, organisaties en gemeente, omdat bij het onderzoek wordt uitgegaan van een maatwerkvoorziening en de mogelijkheden van de eigen kracht, het sociale netwerk en algemene voorzieningen niet uitgezocht hoeven te worden. Er wordt geen maatwerk geleverd voor de inwoner.</p>
	<p>Optie 2 Cliënten met een bestaande indicatie behouden deze in ieder geval tot het eind van de looptijd van de indicatie. De transformatie en "Kanteling bij inwoners, organisaties en gemeente vindt plaats bij nieuwe cliënten, omdat in het keukentafelgesprek alle leefgebieden worden besproken en de mogelijkheden van eigen kracht, sociaal netwerk en algemene voorzieningen wordt onderzocht. Voor deze cliënten wordt maatwerk geleverd.</p>
	<p>Optie 3 Met alle bestaande en nieuwe cliënten worden tijdens het keukentafelgesprek alle leefgebieden besproken en de mogelijkheden van eigen kracht, sociaal netwerk en algemene- en maatwerkvoorzieningen onderzocht. Dit zal leiden tot een passend arrangement van voorzieningen, wat anders kan zijn dan cliënten gewend waren. Voor alle cliënten wordt maatwerk geleverd.</p>
Organisatorisch	<p>Optie 1 Het afgeven van beschikkingen door de backoffice zal toenemen, omdat de gemeente verantwoordelijk wordt voor meer mensen die aanspraak maken op maatschappelijke ondersteuning. Er hoeft geen collectieve herindicatie plaats te vinden door de gemeente.</p>
	<p>Optie 2 Er hoeft geen collectieve herindicatie plaats te vinden door de gemeente. Nieuwe cliënten worden volgens de werkwijze in de sociale teams opgepakt.</p>
	<p>Optie 3 Alle bestaande situaties worden opnieuw beoordeeld. Dit kost tijd en hiervoor zal tijdelijk extra formatie en dus extra uitvoeringskosten nodig zijn.</p>
Bestaande kaders/besluiten	<p>Optie 1 Dit past niet bij de beleidsuitgangspunten, waarin is bepaald dat wordt ingezet op algemene voorzieningen als dit mogelijk is en maatwerkvoorzieningen als dat noodzakelijk is.</p>
	<p>Optie 2 Deze optie past gedeeltelijk bij de vastgestelde kernwaarden "zelforganiserend vermogen, wederkerigheid en integraal" in het gemeenschappelijk kader, omdat bij bestaande cliënten (voorlopig) niet getoetst wordt of het bestaande ondersteunings-arrangement aan de vastgestelde kaders voldoet.</p>
	<p>Optie 3 Deze optie past het best bij de vastgestelde kernwaarden "zelforganiserend vermogen, wederkerigheid en integraal" in het gemeenschappelijk kader.</p>
Risico's	<p>Optie 1 Overschrijding van budgetten. Het vergroot de financiële risico's.</p>
	<p>Optie 2 Doordat cliënten met een bestaande indicatie deze behouden, blijft minder geld over voor vernieuwing en verandering. De budgetten moeten voor een (groot) deel besteed worden aan de bestaande duurdere voorzieningen. Dit kan leiden tot overschrijding van budgetten.</p>

	<p>Optie 3 Er moeten voldoende passende algemene voorzieningen zijn om de herbeoordeelde cliënten een passend arrangement van ondersteuning te kunnen bieden. Deze optie verkleint financiële overschrijding van budgetten, omdat naar nieuwe oplossingen gezocht kan worden.</p>
Overig	<p>Optie 1 n.v.t.</p>
	<p>Optie 2 n.v.t.</p>
	<p>Optie 3 Het is voor de gemeente mogelijk om bestaande cliënten met een maatwerk-voorziening vanuit de huidige Wmo te herindiceren. Wel moet het college daarbij rekening houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Voor mensen met een bestaande AWBZ-indicatie geldt een overgangsrecht van 12 maanden, tenzij de indicatie eerder afloopt.</p>

3. Keuzes

Na politiek debat is ten aanzien van de in deze nota gepresenteerde keuzeopties op de verschillende thema's gekozen.

3.1. Overzicht van gemaakte keuzes na besluitvorming gemeenteraad

Noordoostpolder kiest voor de volgende opties:	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	A.
	B.
13.	

De gekozen opties worden verwerkt in het beleidsplan sociaal domein.

4. Bijlage

4.1. Lijst van afkortingen en begrippen

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten; ook wel Inkomensdeel genoemd (budget voor het uitkeren van bijstandsuitkeringen).
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
Decentralisatie	Taken en bevoegdheden minder centraal regelen. Overheveling van Rijk naar gemeenten.
IAU	Incidenteel Aanvullende Uitkering (onder voorwaarden aan te vragen bij eenmalig overschrijding van het uitkeringsbudget)
I-deel	Inkomensdeel (zie BUIG)
Iv3	Informatie voor Derden is een informatiesysteem dat bepaalt hoe medeoverheden financiële informatie verstrekken.
Jeugdwet	Nieuwe wet inzake hulp, ondersteuning en zorg voor jongeren
MaS	Maatschappelijke stage
MAU	Meerjarig Aanvullende Uitkering (onder voorwaarden aan te vragen bij meerjarige overschrijding van het uitkeringsbudget)
Participatiewet	Nieuwe wet; bundeling van de WWB, Wsw en Wajong
PGB	Persoonsgebonden budget
Sociaal deelfonds	Hieruit worden de taken in het sociaal domein bekostigd. Het fonds wordt als een integratie-uitkering uitgekeerd in het gemeentefonds. Het bestaat uit het budget voor participatie (Participatiewet), de middelen voor maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en het geld voor de uitvoering van de Jeugdwet. De middelen voor de uitkeringsverstrekking worden er niet aan toegevoegd.
SVB	Sociale Verzekeringsbank
Transformatie	Verandering van vorm
Transitie	Overgang of overheveling van taken
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wmo 2015	De nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning waarin taken vanuit de AWBZ zijn overgeheveld.
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand

